

Lehozni a fényeket!

Így fogalmazza meg munkássága alap gondolatát a most 78 éves *Gréger Árpád Mihály* verbita atya. Szinte hihetetlen, hogy milyen mozgalmas életútra tekinthet vissza, hiszen ma a kőszegi Missziósházból legfeljebb kisegítések céljából mozdul ki. Évtizedeken át dolgozott a misszió élvonalában, az SVD Architects nevű, Róma közelében működő missziós építészeti tervezőiroda vezetőjeként. Egyszer az egyik földrészén jelent meg, másszor a másikon – aszerint, hogy a verbita missziós társaság építési feladatai hová vonzódtak. Épületei a földrengésektől sújtott trópusi országokban ma is csodálatot váltanak ki tartósságukkal és szépségükkel...

„Fertőszéplakon születtem – emlékezik vissza –, építő családban. Apámat betonácsnak csúfolták, hiszen betonmunkákkal foglalkozott: nyáron építéssel, télen sírkövekkel. Belém oltotta az

van! Kitanulom az építészetet, melyre a missziók egyszerű világában annyira nagy szükség van. Kapóra jött, hogy az akkori általános rendfőnök, P. Schütte éppen Bécsben volt kórházban. Elmentem hozzá, és előadtam a tervemet. Nagy örömmel a generális igent mondott. De azt hiszem, ő is örült, hogy az általa megálmodott verbita építészeti tervezőirodába talált egy újabb embert...”

Isten akarata volt ez: Mihály atya egészen 1989-ig a tervezőiroda („SVD Architects”) dolgozója maradt: előbb egyszerű építész, majd igazgató. Nevéhez rengeteg terv fűződik szinte minden világrészen. Talán a verbiták tajpeji (Tajvan) Fu Jen Egyeteme ke-

építés iránti szeretetet.” Azután úgy látszott, hogy Mihályt az élet másfelé viszi. A *Kis Hitterjesztő* című újságban távoli földrészeket fedezett fel, lelkesítette az apostoli munka. Már tízévesen jelentkezett a verbita küsszemináriumba, majd Kőszegen elvégezte a noviciátust is. Külmiszióba vágyott. Az illegális határátlépés miatt a kommunista hatóságok elfogták, és nyolc hónapig volt az Államvédelmi Hatóság börtönében. Ezután a szombathelyi egyházmegye átvette, és papnövendékként a budapesti Központi Szemináriumba küldte.

Amikor a szerzeteseket sújtó kiszorítási hullám bekövetkezett, Mihály atya már szubdiakónus volt – e tény mentette meg. Letenyére helyezték káplánnak, ahol nagy örömmel dolgozott. Gondolatai ma is sokszor járnak „Letenyétől Letenyéig”: első papi állomáshelyén most egy indonéz verbita atya látja el a kápláni szolgálatot. (Annak idején otthagyta Letenyét, hogy papként és építészként szolgálhassa Indonéziát is, most pedig éppen onnan érkezett oly hasznos segítség a letenyei plébániára...)

Így függ össze a külmiszió és a belmiszió! Letenyéről „disszidált” 1957 első napjaiban. „Határmenti faluból származtam, ismertem a határvidéket. Mégis romantikus volt az utam: gumicsizmában, fehér lepedővel letakarva csúsztam át a fagyott Fertőtő jegén Ausztriába.” Végre úgy tűnt, megvalósíthatja missziós álmait. A társaság möldingi Szent Gábor Missziósházába került. A börtönben töltött hónapok okta egészségügyi problémák miatt azonban az orvos nem javasolta, hogy azonnal kiutazzon a trópusokra. „Most mit tegyek?” – idézi vissza akkori vívódását. „Meg-

retében létesített épületek lehetnének a fő művei, de sokat dolgozott Indonéziában és az afrikai Ghánában is. (A ghánai fővárosban, Accrában ma is tevékeny *Káro Magdolna* verbita nővér e sorok írójának megmutatta azokat az épületeket, melyek Mihály atya tervei szerint épültek, és ma is a főváros látványosságai...) Dél-Amerikában is láthatók templomai. És Magyarországon? Talán a missziós építészek sorsa, hogy saját hazájukban nincs megvalósult munkájuk. Sőt, Európában is csak egy-két épület őrzi Mihály atya gondolatait: például a bajorországi Tirschenreuth missziós temploma. Az épületeken túl Mihály atyáék készítették fel a misszióba induló, építésre szakosodott testvéreket is, hiszen a trópusi építés sajátosságait a német és osztrák szakiskolákban nem tanítják.

Hogyan szolgálja egy szerzetes építész a missziót? „Ezen rengeteget gondolkodtam. Amikor világossá vált, hogy a templomépítésznek szentelem egész életemet, sok tanulmányutat tettem különböző országokban. Ezek során jöttem rá, hogy mi a templomépítészet lényege: lehozni a fényeket! A fény teszi érzékenyvé, kifinomulttá az építészetet. Ha sikerül a transzcendens elhozni a mi világunkba, akkor hétköznapiaink szürke világában is gyökeret verhet a transzcendens, Isten világa. Ez a hithirdetés, ezt akarja minden misszionárius: Isten üzenetét hozza az embereknek abba a környezetbe, ahol élnek. Így válik a szürke, értelmetlen világ szakraális helyévé, Isten jelenlétének helyévé. Ennek szentelem egész életemet.”

Lejegyezte: Lányi Béla SVD